


Dana Schwartz

Anatomie

O poveste de iubire

Traducere din limba engleză de
Mihaela Apetrei

3
TREI



*Ca să deslușești cauzele vieții,
trebuie mai întâi să-ți ațintești privirea
asupra morții.*

— MARY WOLLSTONECRAFT SHELLEY,
*FRANKENSTEIN*¹

¹ Mary W. Shelley, *Frankenstein sau Prometeul modern*, trad. de Adriana Călinescu, Editura Albatros, București, 1973, p. 54. (N.t.)

Prolog

EDINBURGH, 1817

- Grăbește-te!
- Sap cât pot de repede, Davey.
- Păi, atunci sapă și mai repede.

Era o noapte aproape fără lună, așa că Davey, care ședea în iarba umedă, n-a avut cum să-l vadă pe Munro dându-și ochii peste cap acolo jos, în mormântul la care tocmai săpa. Îi lua mai mult decât de obicei — lopata de lemn pe care reușise s-o șterpească din spatele hanului din Farbanks era mai mică decât cea de metal cu care începuse treaba în seara aceea. Dar lopata de lemn făcea mai puțin zgomot, iar asta era important. De când cimitirul Thornhill angajase un străjer să păzească mormintele, era esențial să păstreze liniștea. Deja trei dintre prietenii lor fuseseră ridicați de strajă și nu reușiseră să-și plătească amenzile. De atunci, Davey nu-i mai văzuse pe străzi.

Ceva nu era în regulă. Davey nu putea spune exact ce anume, dar în seara asta atmosfera era stranie. Poate era aerul. Fumul unsuros adăstând la joasă înălțime

peste Orașul Vechi din Edinburgh fusese dintotdeauna gros, îngreunat de mirosul uleiului folosit la gătit, al tutunului și al combinației toxice de împuțiciune și dejecții umane, care alungase orice urmă de stare de bine spre clădirile noi și arătoase aflate mai la vale și dincolo de Princes Street Gardens. În seara asta nu se simțea nicio adiere.

Davey nu i-a pomenit lui Munro despre sentimentul straniu care-l încerca, fiindcă Munro n-ar fi făcut decât să râdă de el. *Ar trebui să-i simți pe gardienii din schimbul de noapte, nu premonițiile astea ciudate*, i-ar răspunde Munro.

Undeva, în depărtare, Davey vedea o lumânare arzând la fereastra casei parohiale din spatele bisericii. Preotul era încă treaz. Oare ar fi putut zări, de la distanța aceea și prin întunericul des, mișcarea din cimitir? Cel mai probabil nu, dar dacă se hotăra să iasă pentru un rond de noapte?

— Nu poți să te miști *un pic* mai repede? a șoptit Davey.

În loc de răspuns, s-a auzit sunetul inconfundabil al lemnului lovind în lemn. Munro dăduse de sicriu. Amândoi băieții și-au ținut respirația pentru ce urma: Munro a ridicat lopata cât de sus a putut și apoi a coborât-o cu forță. Davey s-a strâmbat auzind trosnetul capacului spart. Au așteptat o clipă să audă vreun strigăt sau vreun lătrat de câine, dar nu le-a ajuns nimic la urechi.

— Aruncă-mi frânghia, a strigat Munro.

Davey a făcut ce i se ceruse și, în doar câteva clipe, Munro a legat cu pricepere frânghia de gâtul cadavrului.

— Acum trage.

În timp de Davey smucea frânghia, Munro, aflat încă în mormânt, se străduia să scoată cadavrul prin

gaura îngustă din capac, apoi să-l ghideze spre lumea de la suprafață, într-un soi de naștere ciudată, inversată, a unui trup de dincolo de moarte. Munro a reușit să scoată pantofii mortului în momentul când trupul a părăsit coșciugul, dar Davey era cel care trebuia să îndepărteze hainele și să le arunce înapoi în mormânt. Furtul cadavrelor era ilegal, dar dacă ar fi luat, pe deasupra, și orice obiect aflat în sicriu, ar fi însemnat să comită o infracțiune.

Era cadavrul unei femei, exact așa cum le spusese Jeanette. Fata spiona ca să găsească orice pont i-ar fi adus, în săptămâna respectivă, o plată bună din partea recuperatorilor de cadavre. Jeanette se strecura pe la înmormântări și stătea destul de aproape încât să se asigure că, oricare ar fi fost mortul, nu-și permisesese peste sicriu o lespede de piatră îndeajuns de scumpă încât să împiedice exact delictul pe care-l săvârșeau ei acum.

— Fără coșciug metalic și fără familie, spusese Jeanette când se ivise în pragul apartamentului lui Munro din Fleshmarket Close, scărpinându-se pe gât și rânjind la el de sub claia arămie de păr.

Jeanette n-avea mai mult de paisprezece ani, dar îi lipseau deja mai mulți dinți.

— Sau cel puțin nu i-a mai rămas mare familie, oricum. Și coșciugul arată ca o ieftineală. Pin sau ceva de genul ăsta.

— Nu era însărcinată, nu? a întrebat Munro plin de speranță, ridicând din sprâncene.

Doctorii abia așteptau să disece trupuri de femei însărcinate, pentru care erau dispuși să plătească dublu. Jeanette a scuturat din cap și a întins mâna după plată.

Imediat după căderea întunericului, Munro și Davey ieșiseră cu roaba, lopețile și frânghia.

Davey și-a ferit privirea și a tras de pe cadavru rochia cenușie fragilă. Chiar și în întuneric a simțit că roșește. Până atunci nu mai dezbrăcase nicio femeie în viață, dar pierduse numărul celor de pe care scosese hainele la o zi după ce fuseseră coborâte în pământ. S-a uitat în jos, la lespeda pe jumătate ascunsă de țărână și de întuneric: PENELOPE HARKNESS. *Îți mulțumesc pentru cele opt guinee, Penelope Harkness*, și-a spus el.

— Aruncă-le aici, i-a strigat de jos Munro.

Davey i-a azvârlit rochia. Imediat ce hainele femeii s-au întors în sicriul gol, Munro s-a ridicat din groapă și a urcat pe iarba umedă.

— Am gătat-o, a zis el, scuturându-și palmele pline cu pământ. Hai să-l umplem la loc și să terminăm și cu asta.

Munro n-a spus-o, dar și el a simțit ceva ciudat, o rarefiere bizară a aerului, care-i îngreuna și mai tare respirația. În fereastra casei parohiale nu se mai zărea lumânarea aprinsă.

— Nu crezi c-a murit de febră, nu? a șoptit Davey.

Pielea femeii nu era nici plină de bube, nici însângerață, dar zvonurile ultimelor zile nu puteau fi ignorate. Dacă febra romană chiar revenise în Edinburgh...

— Bineînțeles că nu, a replicat Munro, sigur pe el. Nu fi tâmpit.

Davey a expirat și a zâmbit ușor în întuneric. Munro știa mereu cum să-l facă să se simtă mai bine, cum să alunge temerile care i se furișau în minte ca rozătoarele pe lângă pereți.

Băieții și-au terminat treaba în liniște. Mormântul era la fel de bine acoperit cu pământ și buruieni cum fusese și dimineață, iar trupul înțepenit de *rigor mortis* se afla în roaba lor, acoperit cu o pelerină gri.

La marginea cimitirului, ceva s-a mișcat de-a lungul zidului scund de piatră care încercuia toată latura estică. Și Davey, și Munro au văzut mișcarea și au întors capetele ca s-o urmărească, dar aceasta a dispărut înainte să li se obișnuiască lor ochii cu întunericul.

— Era doar un câine, a spus Munro cu mai multă convingere decât simțea în realitate.

— Haide. Doctorului îi place să ajungem înainte să se crape de ziuă.

Davey împingea roaba, iar Munro mergea pe lângă el, strângând coada lopeții mai tare decât de obicei. Aproape că ieșiseră din cimitir, când le-au apărut în cale trei bărbați îmbrăcați cu pelerine.

— Salutare, a spus primul dintre ei.

Era cel mai înalt și părea și mai înalt din cauza jobenului pe care-l purta pe cap.

— Ce noapte minunată! a spus cel de-al doilea, un bărbat chel și mai scund decât ceilalți doi.

— Perfectă pentru o plimbare, a spus al treilea; avea o mustață de sub care răsărea, chiar și în întuneric, un rânjet galben.

Nu erau paznici, după cum și-a dat seama Davey. Poate că erau ca și ei, recuperatori de cadavre. Evident, și Munro a avut aceeași idee.

— Dați-vă la o parte din drum. Este a noastră, n-aveți decât să vă faceți rost singuri de un răposat, a spus el, pășind în fața lui Davey și a roabei pe care o împingeau.

Vocea îi tremura imperceptibil.

Davey a privit în jos și a văzut că toți domnii aceia purtau pantofi fini de piele. Niciun profanator de cadavre nu avea asemenea pantofi. Cei trei bărbați au izbucnit în râs la unison.

— Chiar ai dreptate, a spus cel scund. Și, bineînțeles, nici prin cap nu ne-ar trece să chemăm straja de noapte.

A făcut un pas spre ei, iar Davey a văzut cum din mâneca pelerinei îi iese bucla unei frânhii. Totul s-a petrecut fulgerător: cei trei bărbați s-au apropiat, iar Munro a zbughit-o pe lângă ei și a luat-o la goană pe alee cât îl țineau picioarele spre oraș.

— Davey! a strigat el. Davey, fugi!

Dar Davey încremenise în spatele roabei, nevoit să cumpănească într-o clipă dacă o abandonează sau nu pe Penelope Harkness, în timp ce-l vedea pe Munro luându-și un ultim elan și dispărând. Când picioarele i s-au supus, în sfârșit, ca să-și poată urma prietenul, era deja prea târziu.

— Te-am prins, a spus bărbatul cel înalt, cu pălărie, apucându-l pe Davey de încheietură cu mâna lui carnoasă. Hai, că n-o să doară deloc.

Bărbatul a scos un pumnal din buzunar. Davey s-a luptat să scape din strânsoarea lui, dar oricât s-a tras și s-a răsucit, n-a reușit să se elibereze.

Cu delicatețe, bărbatul i-a trecut pumnalul peste antebraț, lăsând o dâră sângerie care părea aproape neagră în întuneric.

Davey era prea înfricoșat ca să strige. A privit în tăcere, cu ochii măriți de panică, fără să clipească măcar, cum bărbatul chel a scos o fiolă umplută cu un lichid

violaceu, vâscos. Apoi a scos capacul fiolei și a întins brațul.

Cel cu pălărie a scuturat pumnalul deasupra fiolei, astfel încât o picătură din sângele lui Davey s-a prelins în lichidul violaceu, care s-a întunecat, iar apoi și-a schimbat culoarea într-un galben-auriu aprins, strălucitor, luminând chipurile celor trei bărbați care zâmbeau.

— Minunat, a spus cel cu mustață.

* * *

A doua zi, ieșind să-și facă nevoile de dimineață, preotul a găsit o roabă abandonată, în care se afla trupul femeii pe care-o înmormântase cu o zi în urmă. A clătinat din cap. Recuperatorii de cadavre din oraș căpătau tot mai mult curaj — și deveneau tot mai periculoși. Ce avea să se aleagă de Edinburgh?

**Din Tratatul de anatomie al dr. Beecham:
sau Prevenirea și vindecarea bolilor moderne
(a 17-a ediție, 1791) de dr. William R. Beecham:**

Orice medic care dorește să trateze eficient atât boala, cât și orice formă de accident casnic banal trebuie întâi să înțeleagă anatomia. Înțelegerea corpului omenesc și a tuturor componentelor sale este elementară în profesia noastră.

În acest tratat voi sublinia fundamentele anatomiei descoperite de mine în decenii de studii, însoțite de ilustrații realizate chiar de mine. Cu toate acestea, ilustrațiile nu pot suplini descoperirea activă și nemijlocită a anatomiei prin intermediul disecției și niciun medic în devenire nu poate spera vreodată să aducă servicii profesiei noastre înainte de a examina cel puțin o duzină de cadavre și de a le studia părțile componente.

Deși unii dintre confracții mei din Edinburgh acționează prin mijloace necinstite, angajând serviciile ilegale ale așa-numiților recuperatori de cadavre care fură trupurile unor nevinovați, subiecții oferii studenților de la școala mea de anatomie din Edinburgh fac parte dintre nefericiții aceia, bărbați și femei, care au cunoscut lațul călăului și în cazul cărora legile britanice înclină să le ofere posibilitatea de a face un ultim serviciu concetățenilor lor, ca ultimă ispășire.

Broasca murise, nu era niciun dubiu în această privință. Era deja moartă când o găsisse Hazel Sinnett. Își făcea plimbarea zilnică de după micul-dejun, când descoperise broasca răstignită acolo, pe cărarea din grădină, întinsă pe spate de parcă ar fi stat la plajă.

Lui Hazel nu-i venea să creadă că avusese un asemenea noroc. O broască, întinsă pur și simplu acolo. O ofrandă. Un semn din înalturi. Cerul era îngreunat de nori cenușii amenințând cu o ploaie ce nu se îndura să cadă. Cu alte cuvinte: vremea era perfectă. Dar n-avea să dureze mult. Dacă începea să plouă, experimentul ei ar fi fost distrus.

Din spatele tufei de azalee, Hazel a aruncat o privire în jur, să n-o vadă cineva (nu cumva maică-sa se uita spre grădină, de la fereastra dormitorului ei aflat la etajul al doilea?), apoi a îngenuncheat și a înfășurat firesc broasca în propria batistă, apoi a strecurat-o sub brâul juponului.

Norii se apropiiau. Nu avea mult timp, așa că Hazel și-a scurtat plimbarea și s-a răsucit pe călcâie apucând-o

înapoi, spre castelul Hawthornden. Avea să intre pe ușa din spate, nederanjată de nimeni, așa încât să se poată strecura îndată în camera ei.

Când a dat năvală în bucătărie, aceasta era încinsă și plină de nori groși de abur care bolboroseau din oala de fontă de pe foc și de mirosul greu al cepelor atârinate peste tot. O ceapă tăiată în jumătate zăcea abandonată pe o scândură de lemn. Ceapa, scândura și cuțitul căzut alături, pe podea, erau stropite cu sânge. Hazel a urmărit cu privirea dâra roșiatică și a dat peste bucătăreasă așezată pe un taburet într-un colț al bucătăriei, lângă foc, strângându-și mâna și legănându-se înainte și înapoi, în timp ce se văicărea încet, ca pentru sine.

— Oh! a țipat bucătăreasa, văzând-o pe Hazel.

Fața ei roșie era udă de lacrimi și mai îmbujorată decât de obicei. S-a șters la ochi și s-a ridicat, încercând să-și netezească fustele.

— Domnișoară, nu mă așteptam să vă văd aici, jos. Eu doar... îmi odihneam picioarele obosite.

Bucătăreasa a încercat să-și ascundă mâna în șorț.

— Oh, bucătăreaso. Sângerezi!

Hazel a întins mâna, încercând să apuce palma rănită a femeii. Gândul i-a zburat pentru o clipă doar la broasca strivită în jupon și la ploaia care stătea să cadă. Însă trebuia să se concentreze asupra situației de față.

— Ia, lasă-mă să văd.

Bucătăreasa s-a ferit. Tăietura era adâncă și străbătea podul cărnos al palmei, până spre încheietura mâinii bătătorite de muncă.

Hazel s-a șters pe fustă, apoi i-a aruncat bucătăresei un zâmbet reținut, liniștitor.

— Nu e nimic grav. Până la cină o să fii ca nouă. Tu, de acolo — a strigat ea spre o slujitoare —, te cheamă Susan, nu? Îmi aduci un ac de cusut?

Timidă, slujitoarea a dat din cap și s-a făcut nevăzută.

Hazel i-a adus bucătăresei un lighean și a pus-o să se spele pe mâna rănită, apoi s-o usuce cu o cârpă curată. După îndepărtarea sângelui și a funinginii, tăietura adâncă din palma femeii s-a văzut limpede.

— Uite că nu-i așa de înfricoșătoare după ce speli sângele, a spus Hazel.

Susan s-a întors cu acul. Hazel l-a ținut în foc până s-a înnegrit, apoi și-a ridicat fusta și a tras un fir de mătase din cămașa pe care o purta pe dedesubt.

Bucătăreasa a scăpat un țipăt ușor.

— Domnișoară, hainele dumneavoastră frumoase!

— Oh, prostii. Serios, nu face nimic, bucătăreaso. Acum... mă tem că s-ar putea să te împung un pic. Ești bine?

Bucătăreasa a dat din cap. Mișcându-se iute, Hazel a înfipt acul în palma spintecată a bucătăresei și a început să coasă strâns tăietura, suturând-o. Bucătăresei i-a fugit tot sângele din obraji și a strâns tare pleoapele.

— Suntem aproape gata... încă un pic și terminăm... șiiii gata! a spus Hazel, legând mătasea cu un nod bine făcut.

A rupt firul cu dinții. Nu s-a putut abține să zâmbească privind-și isprava: o cusătură mică, ordonată, copci egale care dădeau, în sfârșit, o utilitate orelor petrecute în copilărie cu broderii plecticoase, care-i amorțeau mintea. Hazel și-a ridicat din nou fusta — cu grijă, de parcă n-ar fi vrut să deranjeze cumva broasca — și,

înainte ca bucătăreasa să protesteze sau să țipe, șocată de stricăciuni, a rupt o fâșie groasă de material, pe care a înfășurat-o strâns în jurul cusăturii proaspăt făcute.

— Ține minte: scoate bandajul diseară și spală rana, dacă vrei. Mâine vin să-ți aduc o cataplasă. Și fii atentă la cuțit, bucătăreaso.

Ochii femeii erau încă uzi de lacrimi, dar i-a zâmbit lui Hazel.

— Mulțumesc, domnișoară.

Hazel a ajuns în camera ei fără alte incidente și s-a grăbit spre balcon. Cerul era la fel de cenușiu; ploaia încă nu începuse. Hazel a expirat și a scos dintre faldurile fus-tei broasca înfășurată în batistă. A dezvelit-o și a lăsat-o să cadă cu un pleoscăit umed pe balustrada de piatră. Din tot castelul Hawthornden, cel mai mult îi plăceau biblioteca — unde pereții erau acoperiți cu tapet verde, pătat, cărțile, învelite în piele și focul aprins în fiecare după-amiază în șemineu — și balconul de la dormitorul ei, de unde putea vedea pârâul mărginit de copacii de dedesubt și în rest, doar natura, întinsă pe kilometri întregi. Camera ei se afla în aripa de sud; nu avea cum să zărească fumul ridicându-se din inima orașului Edinburgh, aflat doar la o oră de mers călare spre nord, așa că aici, în balconul ei, se putea preface că este singură pe lume, o exploratoare stând pe marginea abisului cunoașterii umane și adunându-și curajul pentru a păși înainte.

Castelul Hawthornden era înălțat pe o stâncă, din ziduri de piatră acoperită cu iederă, care se ițeau peste codrii scoțieni neîmblânziți, dominând pârâiașul subțire ce se avânta mai departe decât reușise Hazel să-l urmeze. Familia ei din partea tatălui trăia aici de cel puțin o sută

de ani. Istoria familiei Sinnett stătea scrisă în ziduri, în funinginea, în iarba și în mușchiul care acopereau pietrele din vechime.

Mai multe incendii izbucnite în bucătărie în anii 1700 făcuseră ca mare parte din castel să fie reconstruită peste clădirea inițială, din cărămizi așezate peste pietre. Singurele rămășițe ale structurii originale erau porțile, în capătul aleii, și o temniță rece de piatră săpată în coasta dealului, rămasă nefolosită în trecutul recent și invocată doar ca amenințare când doamna Herberts îl prinsese pe Percy furând budincă înainte de ora ceaiului sau când valetul, Charles, jurase, în urma unui rămășag, să stea închis înăuntru o zi întregă, dar nu rezistase mai mult de o oră.

În cea mai mare parte a timpului, lui Hazel i se părea că trăiește de una singură la Hawthornden. De obicei, Percy se juca pe-afară sau își făcea lecțiile. Mama lor, purtând și acum haine de doliu, ieșea rareori din camera ei, alunecând pe lângă pereți ca o fantomă a morții, înveșmântată în negru. Uneori se simțea singură, dar de obicei Hazel era recunoscătoare pentru această solitudine. Mai ales atunci când voia să-și facă experimentele.

Broasca moartă era mică, de un maroniu mat. Membrele ei subțiratic, care îi clămpăniseră în palme ca ale unei păpuși dezmembrate atunci când o ridicase de pe cărare, erau acum înțepenite și neplăcut de lipicioase. Dar broasca era moartă și în aer plutea o furtună — era perfect. Toate piesele se aflau la locul lor.

Dindărătul unui bolovan de pe balcon, Hazel a scos un vâtrai și furculița pe care o șterpelișe de la bucătărie în urmă cu câteva săptămâni, exact în așteptarea unei astfel